

EUROOPA KOHTU OTSUS (kolmas koda)

22. aprill 2010*

Kohtuasjas C-346/08,

mille ese on EÜ artikli 226 alusel 25. juulil 2008 esitatud liikmesriigi kohustuste rikkumise hagi,

Euroopa Komisjon, esindajad: P. Oliver ja A. Alcover San Pedro, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis,

hageja,

versus

Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriik, esindaja: L. Seeboruth, keda abistas QC D. Wyatt,

kostja,

* Kohtumenetluse keel: inglise.

EUROOPA KOHUS (kolmas koda),

koosseisus: koja esimees K. Lenaerts, kohtunikud G. Arestis, J. Malenovský, T. von Danwitz ja D. Šváby (ettekandja),

kohtujurist: J. Kokott,
kohtusekretär: R. Grass,

arvestades kirjalikku menetlust,

olles 10. detsembri 2009. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

otsuse

- ¹ Euroopa Ühenduste Komisjon palub oma hagiavalduses Euroopa Kohtul tuvastada, et kuna Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriik ei ole taganud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2001. aasta direktiivi 2001/80/EÜ teatavate suurtest põletusseadmetest õhku eralduvate saasteainete piiramise kohta (EÜT L 309, lk 1; ELT eriväljaanne 15/06, lk 299) kohaldamist elektrijaama suhtes, mida käitab Inglismaa idarannikul Lynemouthis (edaspidi „Lynemouthi elektrijaam”) Rio Tinto Alcan

Smelting and Power (UK) Ltd (edaspidi „Alcan”), on Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriik rikkunud sellest direktiivist tulenevaid kohustusi.

Õiguslik raamistik

- 2 Direktiiv 2001/80, mis asendas nõukogu 24. novembri 1988. aasta direktiivi 88/609/EMÜ teatavate suurtest põletusseadmetest õhku eralduvate saasteainete piiramise kohta (EÜT L 336, lk 1), on osa ühenduse strateegiast hapestumise vastu võitlemisel ja selle eesmärk on piirata suurtest, vähemalt 50 MW nimisoojuskooormusega põletusseadmetest vääveldioksiidi, lämmastikoksiide ja tolmu õhku eraldumist. See piirang on sätestatud direktiivi 2001/80 lisades III–VII, mis näevad nende seadmete suhtes ette heitkoguste piirväärtused, mida väljendatakse nende saasteainete maksimaalsete kontsentratsioonide kaudu heitgaasides.
- 3 Direktiivi 2001/80 põhjendustes 6 ja 11 selgitatakse:

„(6) Olemasolevad suured põletusseadmed on ühenduses vääveldioksiidi ja lämmastikoksiidide heitkoguste peamisteks põhjustajateks ning neid heitkoguseid on vaja vähendada. Seetõttu on vaja kohandada lähenemisviisi liikmesriikide suurte põletusseadmete sektori eri karakteristikutele.

[...]

(11) Suurte põletusseadmete sektoris on tähtis osa elektrienergia tootmiseseadmetel.”

4 Direktiivi 2001/80 artikkel 1 sätestab:

„Käesolevat direktiivi kohaldatakse vähemalt 50 MW nimisoojuskooormusega põletusseadmete suhtes, olenemata kasutatud kütuse liigist (tahke-, vedel- või gaaskütus).”

5 Direktiivi artikkel 2 on sõnastatud järgmiselt:

„Käesolevas direktiivis kasutatakse järgmisi mõisteid:

[...]

7) põletusseade – kõik tehnilised seadmed, milles oksüdeeritakse kütuseid, et kasutada selle tulemusena tekkivat soojust.

Käesolevat direktiivi kohaldatakse ainult energiatootmiseks projekteeritud põletusseadmete suhtes, välja arvatud põletusseadmed, mis kasutavad põlemissaadusi otse tootmisprotsessis. Käesolevat direktiivi ei kohaldata eelkõige järgmiste põletusseadmete suhtes:

- a) seadmed, milles põlemissaadusi kasutatakse otsesel kütmisel, kuivatamisel või esemete või materjalide muul töötlemisel, näiteks kuumutusahjud, kuumtöötlusahjud;
- b) järelpõletusseadmed, see tähendab igasugused tehnilised seadmed, mis on mõeldud heitgaaside puhastamiseks põletamise teel ning mida ei kasutata iseseisva põletusseadmena;
- c) katalüütilisel krakkimisel kasutatavate katalüsaatorite regenererimise vahendid;
- d) vesiniksulfiidi väävliks muundamise vahendid;
- e) keemiatööstuses kasutatavad reaktorid;
- f) koksiahjud;

- g) kauperid;

- h) kõik tehnilised seadmed, mida kasutatakse sõidukite, laevade või õhusõidukite käivitamiseks;

- i) gaasiturbiinid, mida kasutatakse avamereplatvormidel;

- j) gaasiturbiinid, millele on antud tegevusluba enne 27. novembrit 2002 või mis pädeva asutuse arvamuse kohaselt peavad esitama täieliku loataotluse enne 27. novembrit 2002, eeldades et seade võetakse kasutusele hiljemalt 27. novembril 2003, ilma et see piiraks artikli 7 lõike 1 ja VIII lisa A ja B osa kohaldamist.

Diisel-, bensiini- ja gaasimootoriga töötavad seadmed ei kuulu käesoleva direktiivi reguleerimisalasse.

Kui kaks või enam uut eraldi seadet on tehnilisi ja majanduslikke tegureid arvesse võttes paigaldatud nii, et nendest lähtuvat heitgaasi on pädevate asutuste hinnangu kohaselt võimalik väljutada ühise korstna kaudu, siis loetakse selliste seadmete kombinatsioon üheks tervikuks;

[...]"

- 6 Vastavalt direktiivi 2001/80 artikli 4 lõikele 3 peavad liikmesriigid hiljemalt 1. jaanuariks 2008 saavutama olemasolevate põletusseadmete heitkoguste märkimisväärse vähendamise, võttes asjakohaseid meetmeid tagamaks, et asjaomased olemasolevad seadmed peavad kinni selle direktiivi lisas kindlaksmääratud heitkoguste piirväärtustest või tagavad, et nimetatud seadmeid reguleeritakse riikliku heitkoguste vähendamise kava alusel (edaspidi „RHVK”). Direktiivi artikli 4 lõike 6 kohaselt peavad kõik RHVK kasuks otsustanud liikmesriigid edastama selle kava komisjonile hiljemalt 27. novembril 2003 ja komisjon peab kuue kuu jooksul alates edastamisest andma hinnangu, kas kava vastab artikli 4 lõikes 6 esitatud nõuetele.

Kohtueelne menetlus

- 7 Ühendkuningriik esitas 27. novembri 2003. aasta kirjaga komisjonile oma RHVK esimese versiooni, milles Lynemouthi elektrijaam sisaldas nende põletusseadmete hulgas, mille suhtes kohaldatakse direktiivi 2001/80. Ühendkuningriik esitas 28. aprillil 2005 ajakohastatud RHVK, mis sisaldas samuti nimetatud seadet. Siiski eemaldas ta selle seadme muudetud RHVK versioonist, mis saadeti komisjonile 28. veebruaril 2006.
- 8 Komisjon selgitas 4. septembri 2006. aasta kirjas Ühendkuningriigile, et tema arvates ei ole see eemaldamine kooskõlas direktiiviga 2001/80. Oma 2. veebruari 2007. aasta vastuses väitis Ühendkuningriik, et Lynemouthi elektrijaama suhtes tuleb kohaldada direktiivi artikli 2 punktis 7 ette nähtud üldist erandit põhjusel, et see on täielikult integreeritud alumiiniumi sulatuskojaga ega tegele muu kui selle metalli tootmisega. Lisaks rõhutas Ühendkuningriik selle elektrijaama vähest mõju keskkonnale ja riski,

et Alcan peab alumiiniumi sulatuskoja käitamisest loobuma, juhul kui elektrijaama suhtes tuleb kohaldada nimetatud direktiiviga ette nähtud piiranguid.

- 9 Komisjon saatis 29. juunil 2007 Ühendkuningriigile märgukirja, millele see liikmesriik vastas 31. augusti 2007. aasta kirjaga.
- 10 Kuna komisjoni see vastus ei rahuldanud, saatis ta 23. oktoobril 2007 Ühendkuningriigile põhjendatud arvamuse, paludes viimasel lõpetada etteheidetud rikkumine kahe kuu jooksul arvamuse kättesaamisest.
- 11 Kuna komisjoni ei veennud Ühendkuningriigi 21. detsembri 2007. aasta kirjas põhjendatud arvamusele vastuseks esitatud argumendid, esitas ta käesoleva hagi.

Hagi

Poolte argumendid

- 12 Komisjon leiab, et direktiiv 2001/80 laieneb Lynemouthi elektrijaamale ning kordab, et Ühendkuningriik jagas algselt seda seisukohta, sest oli lisanud selle seadme erinevatesse RHVK versioonidesse ja eemaldas selle alles muudetud versioonist, mis saadeti komisjonile 28. veebruaril 2006.

13 Komisjoni sõnul kohaldatakse direktiivi 2001/80 kõikide põletusseadmete suhtes, välja arvatud sellised seadmed, mida on sõnaselgelt välistatud artikli 2 punktis 7:

- põletusseadmed, mis ei ole projekteeritud energiatootmiseks (edaspidi „esimene erand”);
- põletusseadmed, mis kasutavad põlemissaadusi otse tootmisprotsessis (edaspidi „teine erand”);
- artikli 2 punkti 7 teise lõigu punktides a–f nimetatud seadmed, mis kujutavad endast näiteid esimese ja teise erandi kohta ning
- erinevad artikli 2 punkti 7 teise lõigu punktides g–j ning samuti artikli 2 punkti 7 kolmandas lõigus *sui generis* loetletud erandid.

14 Komisjon väidab, et kõik direktiivi 2001/80 artikli 2 punkti 7 teise lõigu punktides a–f nimetatud seadmed kuuluvad esimese või teise erandi alla ega kuulu loogiliselt võttes selle direktiivi kohaldamisalasse, sest direktiivi metodoloogiat ja heitkoguste piirväärtusi ei ole võimalik nende seadmete suhtes niisama lihtsalt kohaldada. Komisjon leiab siinkohal, et direktiivi 2001/80 eesmärk on reguleerida kütuse põletamisel (oksüdeerimisel) tekkivaid heiteid ning heitkoguste piirväärtuste arvutamise kord tugineb

eeldusele, et põletusseadme käitamisel kasutatud kütuse põletamisel eralduvate heidete teket on võimalik ette näha. Kui kütuste põletamisprotsessis eralduv kuum heitgaas seguneb teiste ainetega, mis ei kaasne tavaliselt põletusprotsessiga, ei ole võimalik tulemusi piisavalt ette näha ning selle direktiiviga kütuste põletamise suhtes kindlaksmääratud heitkoguste piirväärtuseid ei ole võimalik kohaldada.

- 15 Komisjon leiab seevastu, et direktiivi 2001/80 artikli 2 punkti 7 teise lõigu punktides g–j sisalduvad erandite puhul ei ole tegemist ei esimese ega teise grupi erandiga ning lisab, et need kuuluvad *sui generis* erandite hulka.
- 16 Komisjon leiab direktiivi 2001/80 artikli 2 punkti 7 teise lõigu punktis g nimetatud „kauperite” osas, mille näitel Ühendkuningriik oma arvamust põhjendab, et „kauperid” sisaldavad soojussalvestina toimivaid tulekindlaid kive, mida soojendatakse otsekontaktis kütuse põletamisel eralduva kuumaga ja kasutatakse seejärel nende peal ringleva külma õhu soojendamiseks selleks, et toota „kuuma õhku”, mis suunatakse seejärel kõrgahjudesse. Nimetatud „kauperid” erinevad kivide soojendamist arvesse võttes põhimõtteliselt kõikidest teistest põletusseadmete liikidest. Lisaks esineb kambrite välisseinades tihti pragusid, mistõttu saastub põletamisel eralduv gaas tihti põlemata kõrgahju gaasiga. Seega ei ole „kauperite” suhtes võimalik niisama lihtsalt kohaldada nimetatud direktiivis kindlaksmääratud heitkoguste piirväärtusi.
- 17 Komisjon rõhutab, et ükski selles sättes nimetatud teise erandi alla kuuluv seade ei kasuta tootmisprotsessis elektrit ega põlemissaadusi väljaspool seda põletusseadet ennast.

- 18 Kuigi ei ole eitatud, et Lynemouthi elektrijaam ei kuulu esimese erandi alla, ei saa ta olla hõlmatud ka teise erandiga, kuna ta ei kasuta põlemissaadusi otse tootmisprotsessis.
- 19 Komisjon väidab, et kui peaks asutama seisukohale, et elektrijaama poolt toodetud elektri kasutamine otse tootmisprotsessis tähendab seda, et elektrijaam kuulub teise erandi alla, langeks suur hulk suuri põletusseadmeid direktiivi 2001/80 kohaldamisalast välja, millel oleksid omakorda raskekujulised tagajärjed keskkonna jaoks.
- 20 Komisjon märgib, et Lynemouthi elektrijaam on Ühendkuningriigi suuruselt üheksas vääveldioksiidi eraldaja, eraldades selles liikmesriigis 4% nimetatud heitmete deklareeritud koguhulgast.
- 21 Ühendkuningriik leiab, et elektrijaam, mis toodab elektrit alumiiniumit elektrolüüsi teel tootvale tehasele ja mis on ehitatud üksnes sellel eesmärgil, kujutab endast osa tehnilisest seadmest, mis koosneb energia tootmiseks ette nähtud põletusseadmest, mis kasutab põlemissaadusi otse tootmisprotsessis ja mis vastab järelikult direktiivi 2001/80 artikli 2 punktis 7 sätestatud erandi tingimustele.
- 22 Esiteks väidab Ühendkuningriik, et toodetud elektrit kasutatakse otse alumiiniumi tootmisprotsessis. Alcani käitav tehas ei saa vastupidiselt sellele, mida väidab komisjon, kasutada sama hästi siseriiklikest võrkudest pärit elektrit.

23 Teiseks väidab Ühendkuningriik, et kivisööelektrijaama toodetud elekter kujutab endast kaudset põlemissaadust. Direktiivi 2001/80 artikli 2 punkt 7 ei puuduta mitte otseste põlemissaaduste otse kasutamist, vaid põlemissaaduste otse kasutamist. Sellist energiat nagu elekter, mida saadakse kütuste oksüdeerimisel, peab käsitama põlemissaadusena, sest direktiiv puudutab üksnes põletusseadmeid, milles oksüdeeritakse kütuseid energia tootmiseks. Artikli 2 punkt 7 ei täpsusta, et see kehtiks üksnes otseste põlemissaaduste suhtes ning selline tõlgendus oleks väär. Esinema peab otsene seos mitte põletamise ja tootmisprotsessi, vaid põlemissaaduste ja tootmisprotsessi vahel. Käesolevas asjas on otsene seos põletamise teel saadud elektri ja kasutatud tootmisprotsessi vahel, sest viimane kasutab elektrit alumiiniumi tootmiseks.

24 Asjaolu, et direktiivi 2001/80 artikli 2 punkti 7 teise lõigu punktis g nimetatakse „kaupereid”, kinnitab, et erandil ei ole üksnes kitsast tähendust, nagu leidis komisjon. Ühendkuningriik meenutab siinkohal, et direktiivi 88/609 artikli 2 punkti 7 esialgsest süsteemist nähtub, et direktiivi 2001/80 artikli 2 punkti 7 teise lõigu punktides a–g loetletud tehnilised seadmed kujutavad endast spetsiifilisi näiteid põletusseadmete kohta, mis ei kuulu selle direktiivi kohaldamisalasse kas seetõttu, et nad ei ole mõeldud energia tootmiseks, või seetõttu, et nad kasutavad põlemissaadusi otse tootmisprotsessis. „Kauperites” kasutatakse kuuma õhku ei soojendata mitte otse kütuste oksüdeerimise kaudu, vaid kaudselt pärast kütuse oksüdeerimist, mis soojendab soojussalvestitena kasutatavaid kive, mis soojendavad omakorda tootmisprotsessis vajaminevat õhku. Sellisel viisil kaudselt toodetud energia võrdsustatakse põhjendatult põlemissaadusega direktiivi 2001/80 artikli 2 punkti 7 tähenduses, kuigi tegemist on kaudse põlemissaadusega, samamoodi nagu Lynemouthi elektrijaama puhul on elektrienergia kaudne põlemissaadus. Artikli 2 punkti 7 õige tõlgenduse kohaselt on „kauper” seotud kõrgahjuga samamoodi nagu Lynemouthi elektrijaam on seotud Alcani käitatava alumiiniumitehasega. Mõlemad on sihtotstarbelised tootmisprotsessi integreeritud energiaallikad.

- 25 Vastupidiselt sellele, mida väidab komisjon, ei kujuta direktiivi 2001/80 artikli 2 punkti 7 teise lõigu punktis g nimetatud „kauperid” endast erandit *sui generis*. Direktiivi 88/609 artikli 2 punkti 7 sõnastusest tuleneb selgelt, et erandid *sui generis* on reguleeritud direktiivi 2001/80 artikli 2 punkti 7 teise lõigu punktides h–j.
- 26 Komisjoni argumendi osas, mille kohaselt kitsendab Ühendkuningriigi väide tõsiselt direktiivi 2001/80 kohaldamisala, väidab see liikmesriik, et ebanormaalne oleks olukord, kus kõik põletusseadmed, mis toodavad otse tootmises kasutamiseks mõeldud elektrit, ei alluks selle direktiivi nõuetele. Ühendkuningriik rõhutab, et viimasega on tegemist üksnes siis, kui seade on ehitatud üksnes ühel eesmärgil, milleks on tootmisprotsessi varustamine elektriga. Kõik selle direktiivi artikli 2 punkti 7 teise lõigu punktides a–i sisalduvad näited puudutavad enda tarbeks ette nähtud energiaallikaid, mis on planeeritud ja ehitatud viidatud protsesside või tegevuste läbiviimiseks. Ühendkuningriik väidab, et viidatud on üksnes energiat sisaldavale põlemissaadusele.
- 27 Ühendkuningriik leiab, et ühenduse seadusandja ei ole välistanud direktiivi 2001/80 kohaldamisalast seadmeid mitte selleks, et vältida mõningaid ebamugavusi siseriiklikele reguleerivatele organitele, vaid selleks, et tasakaalustada omavahel kasu keskkonnale ja nende seadmete lülitamisega selle direktiivi kohaldamisalasse tekkivat majanduslikku kulu. Vaidlusaluse seadme osas ületavad selle seadme lülitamisega direktiivi kohaldamisalasse kaasnevad majanduslikud ja sotsiaalsed kulud oluliselt – põhjusel, et seadme sulgemisega võib kaasneda otseselt või kaudselt 4000 töökoha kadumine piirkonnas, kus töötuse tase on kõrge – selle seadme allutamisega direktiivi kohaldamisalale kaasneva vähese kasu keskkonnale, arvestades asjaolu, et Alcan on aastate jooksul investeerinud olulisi summasid keskkonnatoime parandamiseks, ning kohustust vähendada väävlihteid Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. jaanuari 2008. aasta direktiivi 2008/1/EÜ saastuse kompleksse vältimise ja kontrolli kohta (ELT L 24, lk 8) alusel ning seda, et vaidlusalune tootmine asendatakse importimisega väljaspool Euroopa Liitu asuvatelt tootjatelt, mille suhtes kehtivad vähem ranged

keskkonnanõuded. Kuna alumiiniumi tootmine vajab palju energiat ning on seetõttu surve all, tuleks direktiivi 2001/80 tõlgendada nii, et selle kohaldamisalast oleksid välistatud sihtotstarbelised elektrijaamad, mis tarnivad elektrolüüsi protsessil vajalikku elektrienergiat.

- 28 Vastuseks komisjoni argumendile, mille kohaselt pidid esiteks teised alumiiniumitehased ennast juba kohandama direktiivi 2001/80 nõuetele ja teiseks puudub igasugune põhjus anda Alcani käitavale tehasele konkurentsieelis, väidab Ühendkuningriik, et kui Lynemouthi elektrijaam välistatakse selle direktiivi kohaldamisalast, toimub see objektiivsete kaalutluste alusel, mis laienevad kõikidele teistele samas olukorras olevatele seadmetele. Lynemouthi elektrijaam on ainuke Euroopa Majanduspiirkonnas asuv seade, millel on enda tarbeks mõeldud energiaallikas, mis on planeeritud ja ehitatud elektrolüüsi protsessil vajamineva elektrienergia tootmiseks.
- 29 Loogiline oleks kohaldada erandit põletusseadmete suhtes, mida kasutatakse tootmisprotsessi varustamiseks energiaga, sest neil on vaid üks „siseklient” ja seega vaid üks võimalus saada tagasi direktiiviga 2001/80 kooskõlla viimisega kaasnevaid kulusi. Lisaks kujutavad tootmisprotsessi lõpptooted endast tooraineid, millega kaubeldakse rahvusvahelistel turgudel ja millega konkureeritakse otseselt väljaspool liitu asuvate tootjatega, kelle suhtes kehtivad vähem ranged regulatsioonid ja kes toodavad väiksemate kuludega; samas kui mittesihtotstarbelised põletusseadmed tarnivad suuremale hulgale klientidele, kuuluvad tihti liikmesriikidele ning neil ei ole reaalseid konkurente.
- 30 Ühendkuningriik vaidleb vastu komisjoni argumendile, mille kohaselt sisaldab direktiivi 2001/80 artikli 2 punkt 7 üldreeglit, mida tuleb tõlgendada laialt, ja kahte erandit, mida tuleb tõlgendada kitsalt. See säte sisaldab direktiivi kohaldamisalasse kuuluvate

seadmete mõistet ning nende seadmete mõisteid, millised direktiivi kohaldamisalasse ei kuulu. Ühendkuningriik lisab, et igatahes on Euroopa Kohus otsustanud, et erandeid ei tule tõlgendada kitsalt, kui selline tõlgendamine on vastuolus nende erandite eesmärkidega (26. mai 2005. aasta otsus kohtuasjas C-498/03: Kingcrest Associates ja Montecello; EKL 2005, lk I-4427, punktid 29 ja 32).

Euroopa Kohtu hinnang

- 31 Käesoleva kohustuste rikkumise hagiga seoses on kerkinud üles küsimus, kas Lynemouthi elektrijaama tuleb käsitada põletusseadmena, mille suhtes tuleb kohaldada direktiivi 2001/80.
- 32 Nagu ka komisjon rõhutab, võib tunduda teatud määral üllatav see, et pärast seda, kui Lynemouthi elektrijaam lülitati komisjonile kooskõlas selle direktiiviga aastatel 2003 ja 2005 saadetud kahes esimeses RHVK versioonis nende põletusseadmete hulka, mille suhtes kohaldatakse direktiivi 2001/80, samuti oli see nii vastavalt nimetatud direktiivist varasema direktiivi 88/609 – mis on vaidlusaluses osas peaaegu identne direktiiviga 2001/80 – alusel alates aastast 1990 koostatud raportitele ja dokumentidele, väidab Ühendkuningriik nüüd, et kõnesolev elektrijaam ei allu direktiivi 2001/80 nõuetele, kuid see asjaolu ei oma siiski tähtsust küsimuse osas, kas kõnesolev elektrijaam kuulub viimati nimetatud direktiivi kohaldamisalasse.
- 33 Vaidlust ei ole selle üle, et Lynemouthi elektrijaam on vähemalt 50 MW nimisoojuskooormusega põletusseade direktiivi 2001/80 artikli 1 ja artikli 2 punkti 7 esimese lõigu tähenduses.

- 34 Ühendkuningriik väidab siiski, et vaidlusalune elektrijaam, mis on ehitatud üksnes eesmärgiga tarnida elektrit kõrvalasuvas tehases alumiiniumi tootmiseks, täidab direktiivi 2001/80 artikli 2 punkti 7 teise lõigu esimeses lauses nimetatud erandi tingimused, mille järgi kohaldatakse nimetatud direktiivi ainult energiatootmiseks projekteeritud põletusseadmete suhtes, välja arvatud põletusseadmed, mis kasutavad põlemissaadusi otse tootmisprotsessis.
- 35 Kahtlemata kasutatakse Lynemouthi elektrijaamas toodetud elektrienergiat otse alumiiniumi tootmisprotsessis. Alcani käitatavas tehases rakendatava „Hall-Hérault-protsessis” vähendatakse alumiiniumoksiidi hulka elektrolüüsil selliselt, et elektrivool juhitakse anoodilt katoodile ning alumiiniumoksiid jaguneb alumiiniumiks ja hapnikuks, kusjuures elektrolüüsi jätkamiseks lisatakse soojust.
- 36 Nagu märgib ka komisjon, ei kujuta elekter endast põlemissaadust. Nimelt on põlemissaadusteks heitgaasid, tuhad, teised heited ning põletamisel tekkiv soojus, samas kui direktiiv 2001/80 annab põletusseadme mõisteks: „tehniline seade, milles oksüdeeritakse kütuseid, et kasutada selle tulemusena tekkivat soojust”. Elektrivool ei ole põlemise füüsiline saadus ega soojus, kuid see tekkib mitmete operatsioonide tagajärjel, milles põletamisel vabaneb soojus, mida kasutatakse katlas auru tootmiseks, mis käivitab omakorda turbiini, mis toodab lõpuks elektrit.
- 37 Leides, et elekter kujutab endast „põlemissaadust”, on vaja tõlgendada seda mõistet nii laialt, et see hõlmaks ka teisi saadusi, mis ei tekki otseselt põletamisel ega vasta selle mõiste teaduskeelsele ega tavakeelsele tavalisele tähendusele.

- 38 Lisaks välistab ka direktiivi 2001/80 artikli 2 punkti 7 teise lõike esimene lause sellise laia „põlemissaaduse” mõiste tõlgendamise, sest see viitab põletusseadmetele, mis kasutavad põlemissaadusi „otse” tootmisprotsessis. Põlemissaaduste otse tootmisprotsessis kasutamisega ei ole tegemist juhul, kui põletamise ja tootmisprotsessi vahel eksisteerivad vaheetapid, nagu näiteks elektri tootmine.
- 39 „Põlemissaaduse” mõiste laia tõlgendamise vastu kõneleb ka asjaolu, et see mõiste määratleb üldreeglist tehtava erandi ulatuse. Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt tuleb erandeid tõlgendada kitsalt, sest vastasel korral kaotaksid üldreeglid iga-suguse sisu (vt selle kohta 29. aprilli 2004. aasta otsus kohtuasjas C-476/01: Kapper; EKL 2004, lk I-5205, punkt 72).
- 40 Vastupidiselt Ühendkuningriigi väidetele on ilmne, et direktiivi 2001/80 artikli 2 punkti 7 teise lõigu esimene lause ei piirdu mõiste „põletusseade” täpsustamisega, vaid välistab teatud seadmed selle direktiivi kohaldamisalast. Selle sätte erandlik iseloom tuleneb muuseas sõnaselgelt tema sõnastusest, mis näeb ette, et direktiivi kohaldatakse energiatootmiseks projekteeritud põletusseadmete suhtes, „välja arvatud põletusseadmed, mis kasutavad põlemissaadusi otse tootmisprotsessis”.
- 41 Direktiivi 2001/80 artikli 2 punkti 7 teise lõigu esimese lause kitsas tõlgendamine on vajalik seda enam, et teatud põletusseadmete välistamine selle direktiivi kohaldamisalast on vastuolus selle direktiivi enda eesmärkidega. Nimelt tuleneb direktiivi põhjendustest 4–6, et direktiivi eesmärk on võidelda hapestumise vastu, vähendades

vääveldioksiidi ja lämmastikoksiidide heitkoguseid, mille peamisteks põhjustajateks on suured põletusseadmed.

- 42 Kuna vastavalt direktiivi 2001/80 põhjendusele 11 on elektrienergia tootmiseseadmed peamised suured põletusseadmed, mida direktiiv puudutab, kahjustaks direktiivi kasulikkus mõju see, kui direktiivi artikli 2 punkti 7 teise lõigu esimeses lauses nimetatud erandit laiendatakse elektrijaamadele, mille elektritoodangut kasutatakse otse tootmisprotsessis.
- 43 Eelnevast tuleneb, et Lynemouthi elektrijaama suhtes ei saa kohaldada direktiivi 2001/80 artikli 2 punkti 7 teise lõigu esimeses lauses ette nähtud erandit nende põletusseadmete jaoks, mis kasutavad põlemissaadusi otse tootmisprotsessis.
- 44 Seda tõdemust ei sea kahtluse alla ükski Ühendkuningriigi esitatud argument.
- 45 Argumendi osas, mille kohaselt tuginevad direktiivis 2001/80 ette nähtud erandid heidete piirväärtuste kohaldamisest tekkivate kulutuste ning keskkonnakasude omavahelisele tasakaalustamisele, mistõttu on käesolevas asjas õigustatud välistada direktiivi kohaldamisalast Lynemouthi elektrijaam, tuleb esiteks meenutada, et ei direktiiv ega selle ettevalmistavad materjalid ei esita põhjusi, mis õigustaksid otse

tootmisprotsessis põlemissaadusi kasutatavate põletusseadmete üldiselt ja abstraktselt välistamist direktiivi kohaldamisalast ja direktiivi 2001/80 artikli 2 punkti 7 teise lõigu punktides a–g toodud näiteid teatavate seadmete kohta.

⁴⁶ Komisjoni sõnul on nende erandite all kuuluvad põletusseadmed välistatud direktiivi 2001/80 kohaldamisalast põhjusel, et põlemissaaduste otse tootmisprotsessis kasutamise korral kasvab heitgaasides sisalduvate reostusainete hulk ja seetõttu ei ole selle direktiivi lisa isoleeritud põletamise suhtes ette nähtud metodoloogia ja heidete piirväärtused nende suhtes niisama lihtsalt kohaldatavad. Komisjon tõendas ka, et kõikide direktiivi artikli 2 punkti 7 teise lõigu punktides a–g nimetatud seadmetüüpide puhul esineb põletusseadmete heitgaasides reostus, kuigi samas on selge, et elektri kasutamine alumiiniumi tootmisel ei mõjuta Lynemouthi elektrijaamast eralduvaid saasteaineid.

⁴⁷ Ühendkuningriik ei vaidle vastu asjaolule, et direktiivi 2001/80 artikli 2 punkti 7 teise lõigu punktides a–g nimetatud erinevates seadmetes heitgaasid saastuvad, siiski on ta arvamusel, et erandid ei seonu selle direktiivi kohaldamisega seotud raskustega, vaid kulude ja kasude omavahelise tasakaalustamisega.

⁴⁸ Ilma et oleks vaja täpselt kindlaks määrata nimetatud erandite eesmärki, tuleb Ühendkuningriigi argumentatsioon igatahes tagasi lükata seetõttu, et direktiivi 2001/80 artikli 2 punkti 7 teise lõigu esimeses lauses *in abstracto* nimetatud erand ei saa tugineda kulude ja kasude omavahelisele tasakaalustamisele. Küll on võimalik hinnata heitkoguste piirväärtuste kohaldamise kulu ja tulu konkreetse seadme või

konkreetsete seadmete liikide suhtes direktiivi 2001/80 artikli 2 punkti 7 teise lõigu punktide a–g tähenduses, kuid see ei kehti seadmete suhtes, mis kasutavad põlemissaadusi otse tootmisprotsessis.

- 49 Teiseks piisab argumenti osas, et direktiivi 2001/80 artikli 2 punkti 7 teise lõigu punktis g „kauperite” osas ette nähtud erand näitab, et mõistet „põlemissaadus” tuleb tõlgendada laialt ja see hõlmab ka selliseid kaudseid põlemissaadusi nagu elekter, kui märkida, nagu seda tegi ka kohtujurist oma ettepaneku punktis 39, et erand puudutab põlemise otsese saaduse, nimelt soojuse kasutamist. Nimetatud „kauperid” kannavad põlemisel saadud soojuse soojussalvestitena kasutatavate kivide kaudu õhku, mida kasutatakse seejärel sulaprotsessi läbiviimiseks kõrgahjudes.
- 50 Kuigi „kauperid” ei kujuta endast direktiivi 2001/80 artikli 2 punkti 7 teise lõigu esimeses lauses sätestatud abstraktse erandi juhtu, kuna põletamisel saadud soojust kasutatakse vaid kaudselt, ei tule seda mõista nii, et nimetatud erandit tuleks tõlgendada selliselt, et direktiivi kohaldamisalasse ei kuulu seadmed, mis kasutavad tootmisprotsessis kaudseid põlemissaadusi.
- 51 Nagu ka komisjon möönab, on tegemist redaktsioonilise veaga, kuivõrd nimetatud „kauperid” kujutavad endast erandit *sui generis*, aga mitte abstraktset erandit direktiivi 2001/80 artikli 2 punkti 7 teise lõigu esimese lause järgi. Komisjon nimetas siiski erilisi põhjusi, ilma et Ühendkuningriik oleks talle selles osas vastu vaieldnud, miks ei

ole võimalik selles direktiivis kindlaksmääratud heitkoguste piirväärtusi kohaldada niisama lihtsalt selle seadmetüübi osas: „kauperid” eristuvad teistest seadmetüüpidest nimelt soojussalvestitena kasutatavate kivide soojendamise tõttu ning kambri välis-seina tihti tekkivate pragude tõttu on tagajärjeks põletamisel eralduvate heitgaaside saastumine põlemata kõrgahju gaasiga. Sellele lisandub, nagu märgib kohtujurist oma ettepaneku punktile 40 lisatud joonealuses märkuses, et „kauperid” põletavad energia säästmiseks tihti kõrgahjudes tekkinud gaasi. Tegemist on juba saastunud gaasiga, mis tähendab, et ka parima olemasoleva tehnikaga ei ole võimalik kinni pidada gaas-kütuse kasutamise suhtes direktiivis sätestatud piirmääradest.

52 Ka direktiivi 2001/80 artikli 2 punkti 7 teise lõigu punktides h–j nimetatud erandid kolme seadmeliigi osas, mida ei hõlma ilmselt enam direktiivi artikli 2 punkti 7 teise lõigu esimeses lauses sätestatud üldised ja abstraktsed erandid, kinnitavad, et nimetatud üldiste erandite tähendust ja ulatust ei saa kindlaks määrata spetsiifilise erandi abil.

53 Lisaks tuleb rõhutada, et ükski direktiivi 2001/80 artikli 2 punkti 7 teise lõigu punktides a–g nimetatud eranditest ei hõlma põlemissaaduste kasutamist väljaspool põletusseadet ennast ega elektri kasutamist tootmisprotsessis.

54 Kõigist eespool toodud kaalutlustest tuleneb, et direktiiv 2001/80 kohaldub Lyne-mouthi elektrijaama suhtes ning komisjoni hagi tuleb rahuldada.

- 55 Seega tuleb tuvastada, et kuna Ühendkuningriik keeldub Lynemouthi elektriijaama suhtes kohaldamast direktiivi 2001/80, on Ühendkuningriik rikkunud talle sellest direktiivist tulenevaid kohustusi.

Kohtukulud

- 56 Kodukorra artikli 69 lõike 2 alusel on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Kuna komisjon on kohtukulude hüvitamist nõudnud ja Ühendkuningriik on kohtuvaidluse kaotanud, tuleb kohtukulud välja mõista Ühendkuningriigilt.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (kolmas koda) otsustab:

- 1. Kuna Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriik ei ole taganud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2001. aasta direktiivi 2001/80/EÜ teatavate suurtest põletusseadmetest õhku eralduvate saasteainete piiramise kohta kohaldamist elektriijaama suhtes, mida käitab Inglismaa idarannikul Lynemouthis Rio Tinto Alcan Smelting and Power (UK) Ltd, on Suurbritannia ja Põhja Iiri Ühendkuningriik rikkunud sellest direktiivist tulenevaid kohustusi.**

2. Mõista kohtukulud välja Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigilt.

Allkirjad